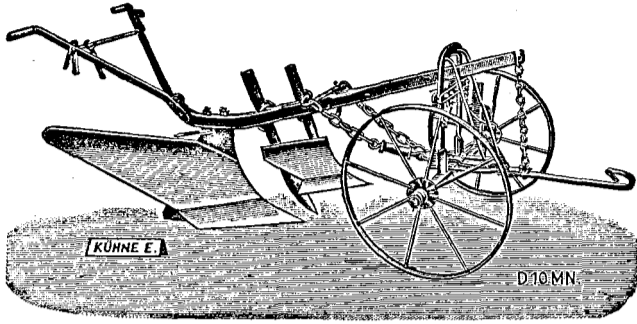

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. November 1.

44. SZÁM.

AZ ŐSZI IDÉNYRE
mindennemű talajmivelőeszközöket:
„BIPPART“ altalajekéket,
„TORNADÓ“ kukoricaszántépőgépeket
és egyéb takarmánykészítőgépeket

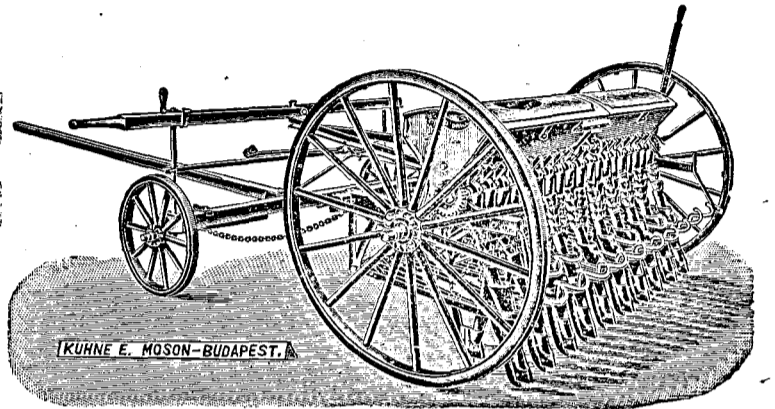

1672

**„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket,
borsajtókat stb. szállít:**

„KÜHNE“ mezőgazd. gépgyár
részvénytársaság: **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a.

Törlesztő kölcsönök.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as érfolyam.

AZ Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérhá-
zaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület
vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsön-
öknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

ELADÓ

egy kiválóan szép és erős, fajtiszta,
nagynövésű, egyéves, bronzvörös

Tamworth kan

— és eredeti fajtiszta —

Berkshirei 3 hónapos malacok

2185

Cím a kiadóban.

M. Á. V. ERDÉLYI FŐ- ÉS MELLÉKVONALAINAK MENETRENDJE.

Az összes vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. Érvényes 1908. május 1-től.

I	Gy. 720	Sz. 900	Sz. 540	Gy. 915	ind.	Budapest k. p. u.	erk.	Sz. 720	Gy. 750	Sz. 640	Gy. 940
	520	827	727	553	érk.	Kolozsvár	ind.	559	1110	649	1232
	532	854	830	611	ind.	Ar.-Gyéres A)	ind.	521	1050	610	Sz. 1200
	651	1016	1017	726	érk.	Kocsárd B)	ind.	348	930	443	1033
	715	1044	1059	750	érk.	Tövis	ind.	307	900	415	1005
	805	1143	1246	831	érk.	Küküllőszög C)	ind.	157	812	325	900
	—	1205	133	838	ind.	Kis-Kapus D)	ind.	132	800	224	—
	—	1239	208	905	érk.	Segesvár E)	ind.	1253	735	1	—
	—	127	308	944	érk.	Héjasfalva	ind.	1146	655	100	—
	—	300	447	1051	érk.	Brassó F)	ind.	954	549	1135	—
	—	325	516	1114	érk.	Budapest k. p. u.	erk.	930	526	1109	—
	—	712	850	209	érk.	Arad	ind.	546	245	730	—
II	Gy. 725	Sz. 800	Gy. 200	Sz. 1010	ind.	Budapest k. p. u.	erk.	Sz. 610	Gy. 110	Sz. 720	Gy. 935
	1212	329	654	605	érk.	Arad	ind.	930	818	1125	416
	1222	402	704	635	ind.	Piski a)	ind.	850	808	1050	401
	307	902	1001	1041	érk.	Alvinc b)	ind.	412	508	615	105
	401	1030	1101	1204	érk.	Gy.-Fehérvár c)	ind.	248	409	448	1205
	427	1049	1113	1224	érk.	Tövis	ind.	230	357	429	1136
	—	1125	1135	1258	érk.	Ar.-Gyéres	erk.	200	325	335	—
A.	Sz. 733	V. 1040	V. 659	Sz. 1026	ind.	Ar.-Gyéres <th>erk.</th> <th>Sz. 430</th> <th>V. 955</th> <th>V. 833</th> <th>Sz. 912</th>	erk.	Sz. 430	V. 955	V. 833	Sz. 912
	755	1102	721	1048	erk.	Torda	ind.	410	935	813	852
B.	V. 201	Sz. 805	Sz. 315	Sz. 910	ind.	Kocsárd <th>erk.</th> <th>Sz. 740</th> <th>Sz. 240</th> <th>Sz. 834</th> <th>V. 1231</th>	erk.	Sz. 740	Sz. 240	Sz. 834	V. 1231
	253	846	356	951	érk.	M.-Ludas B)	ind.	700	200	754	1143
	453	1025	531	1127	ind.	M.-Vásárhely	erk.	526	1225	615	935
	506	1040	556	—	erk.	Szász-Régen	ind.	—	900	555	915
	635	1201	725	—	erk.	Déda	ind.	—	734	440	754
	830	124	905	—	erk.	—	—	—	542	325	617
B1	V. 345	—	—	—	ind.	M.-Ludas <th>erk.</th> <th>V. 730</th> <th>—</th> <th>—</th> <th>—</th>	erk.	V. 730	—	—	—
	919	—	—	—	erk.	Sajó-Magyaros	ind. <td>152</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td>	152	—	—	—
	1014	—	—	—	erk.	Besztarce	ind. <td>1250</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td>	1250	—	—	—
C.	V. 302	V. 243	—	—	ind.	Küküllőszög <th>erk.</th> <th>V. 844</th> <th>V. 648</th> <th>—</th> <th>—</th>	erk.	V. 844	V. 648	—	—
	902	838	—	—	erk.	Parajd	ind. <td>335</td> <td>105</td> <td>—</td> <td>—</td>	335	105	—	—
D.	Sz. 228	Sz. 1120	V. 710	—	ind.	Kis-Kapus <th>erk.</th> <th>V. 923</th> <th>Sz. 615</th> <th>Sz. 1233</th> <th>—</th>	erk.	V. 923	Sz. 615	Sz. 1233	—
	358	1257	915	—	erk.	N.-Szeben D)	ind. <td>731</td> <td>445</td> <td>1110</td> <td>—</td>	731	445	1110	—
	812	548	—	—	erk.	Fogarás	ind. <td>333</td> <td>—</td> <td>442</td> <td>—</td>	333	—	442	—
D1	V. 521	V. 145	V. 831	—	ind.	Nagy-Szeben <th>erk.</th> <th>V. 700</th> <th>V. 322</th> <th>V. 1009</th> <th>—</th>	erk.	V. 700	V. 322	V. 1009	—
	557	221	913	—	erk. <th>Nagy-Disznód</th> <th>ind.</th> <td>627</td> <td>248</td> <td>935</td> <td>—</td>	Nagy-Disznód	ind.	627	248	935	—
E.	V. 320	V. 1110	—	—	ind.	Segesvár <th>erk.</th> <th>V. 917</th> <th>V. 600</th> <th>—</th> <th>—</th>	erk.	V. 917	V. 600	—	—
	352	1140	—	—	erk. <th>Héjasfalva</th> <th>ind.</th> <td>849</td> <td>531</td> <td>—</td> <td>—</td>	Héjasfalva	ind.	849	531	—	—
	606	155	—	—	erk. <th>Sz.-Udvarhely</th> <th>ind.</th> <td>700</td> <td>305</td> <td>—</td> <td>—</td>	Sz.-Udvarhely	ind.	700	305	—	—
F.	Sz. 515	Sz. 841	V. 305	T. 700	ind.	Brassó F)	erk.	Sz. 816	Sz. 159	V. 631	Sz. 1098
	630	1008	430	823	erk. <th>S.-Szt.-György F²</th> <th>ind.</th> <td>656</td> <td>1241</td> <td>505</td> <td>843</td>	S.-Szt.-György F ²	ind.	656	1241	505	843
	759	1149	616	—	erk. <th>Kovászna</th> <th>ind.</th> <td>535</td> <td>1120</td> <td>333</td> <td>—</td>	Kovászna	ind.	535	1120	333	—
	851	1249	705	—	erk. <th>K.-Vásárhely</th> <th>ind.</th> <td>449</td> <td>1033</td> <td>245</td> <td>—</td>	K.-Vásárhely	ind.	449	1033	245	—
F1	V. 828	V. 400	V. 933	—	ind.	Brassó <th>erk.</th> <th>V. 727</th> <th>V. 152</th> <th>V. 720</th> <th>—</th>	erk.	V. 727	V. 152	V. 720	—
	952	525	1049	—	erk. <th>Zernest</th> <th>ind.</th> <td>808</td> <td>1238</td> <td>612</td> <td>—</td>	Zernest	ind.	808	1238	612	—
F2	Sz. 655	Sz. 1035	V. 500	—	ind.	S.-Szt.-György	erk.	V. 635	V. 425	V. 838	T. 1205
	902	1242	831	—	erk. <th>Cs.-Szereda</th> <th>ind.</th> <td>345</td> <td>223</td> <td>63</td> <td>903</td>	Cs.-Szereda	ind.	345	223	63	903
	1107	306	—	—	erk. <th>Cs.-Gyimes</th> <th>ind.</th> <td>—</td> <td>1207</td> <td>430</td> <td>520</td>	Cs.-Gyimes	ind.	—	1207	430	520
a	Sz. 610	V. 1125	Sz. 402	V. 1100	ind.	Piski a)	erk.	V. 425	Sz. 1035	V. 300	Sz. 820
	1006	358	735	440	erk. <th>Petroscny</th> <th>ind.</th> <td>1201</td> <td>713</td> <td>1036</td> <td>505</td>	Petroscny	ind.	1201	713	1036	505
	T. 1157	—	924	623	erk. <th>Lupény</th> <th>ind.</th> <td>1013</td> <td>540</td> <td>843</td> <td>301</td>	Lupény	ind.	1013	540	843	301
a1	T. 620	V. 1135	T. 425	V. 1032	ind.	Piski	erk.	V. 448	T. 1025	V. 250	T. 810
	718	1220	523	1116	erk. <th>V.-Hunyad</th> <th>ind.</th> <td>408</td> <td>938</td> <td>210</td> <td>722</td>	V.-Hunyad	ind.	408	938	210	722
b	V. 200	V. 740	Sz. 421	—	ind.	Alvinc <th>erk.</th> <th>V. 645</th> <th>Sz. 1122</th> <th>V. 858</th> <th>—</th>	erk.	V. 645	Sz. 1122	V. 858	—
	650	1224	821	—	erk. <th>N.-Szeben</th> <th>ind.</th> <td>152</td> <td>743</td> <td>350</td> <td>—</td>	N.-Szeben	ind.	152	743	350	—
b1	V. 437	V. 940	T. 436	—	ind.	Gyulafehérvár	erk.	V. 723	T. 1103	V. 614	—
	733	1232	747	—	erk. <th>Zalathna</th> <th>ind.</th> <td>45</td> <td>820</td> <td>343</td> <td>—</td>	Zalathna	ind.	45	820	343	—

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hiteleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2055 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Eladó

160.000 drb. 3-4

éves alma, körte,

szilva stb.

oltvány

drbonként 50-80

fillér. Tessék árjegy-

zékert kérni.

Szász János

faiskolója

Nagybánya.

2206

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésesben, katonai-, polgári- és versenyistállóknban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor. 2105

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társaság

Mátyás király-tér 7. sz. (Saját ház.)

2 és fél millió K. összegű fő és melléknyereményekre játszik évenként 6 huzásban

ha megrendelt nálunk egy drb. k.nv, magyar

Jelzálogsorsjegyet.

14 havi részletfizetésnél havi 10 - kor.

16 " " " 9 - " "

18 " " " 8 - " "

22 " " " 6-80 " "

24 havi részletfizetésnél havi 6-80 kor.

30 " " " 5-30 " "

34 " " " 5 - " "

vagy letétre napi árfolyamon 20 korona

foglaló és mérsékelt kamat lefizetése ellenében, tetszés szerinti törlesztésre.

Az első részlet, vagy a foglaló lefizetése után a sorsjegyek nyereményei a vevőt illetik.

HUZÁSOK:

Október 25-én	100.000 K	Február 25-én	200.000 K	Junius 25-én	100.000 K
Decz. 27-én	egy millió K	Április 25-én	300.000 K	Aug. 25-én	500.000 K

főnyereménnyel és számos 100.000, 50.000, 30.000, 10.000, 5.000 korona stb. melléknyereménnyel. Pénzt el nem veszítheti, mert minden sorsjegy okvetlen nyer és a legkisebb nyeremény 140 kor. és egy nyereményjegy, amelynek értéke 40-50 koronára tehető. Ez a nyereményjegy 1959. évig (amíg a sorsjegy játszik) valamennyi huzáson játszik.

Egy sorsjegy több főnyereményt is csinálhat.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

Mátyás király-tér 7, (Saját ház.)

1007

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,

Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,

Felsősetatér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak,**

Kossuth Lajos-u. 70.

Legjobbák a resiczai ekék, LOSONCZI vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

☞ KIVÁNATR ZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET. ☜

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSEGE, BUDAPEST

V., VÁCI-KÖRUT 32.

2054

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 K.,
1/4 EVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Tehenészetek szervezése és vezetése. Szász Ferenc. XV.	563
A külterjesség és belterjesség fogalmának meghatározása. Wolszky Győző.	564
A borítaladó jelentősége az állami háztartásban. Dr. Drucker Jenő.	565

Kisebb szakközlemények.

Tordai must. — Sertéshizlalás árpával. — A birsalma mint borderítőszers.	566

Vegyes közlemények.

Gazdasági szakértők birtokrendezési ügyben. — A G. E. O. Sz. nagyülése. — Gr. Károlyi Sándor szobor leleplezési ünnepélyén. — A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia szüreti tanulmányutja Erdély-Hegyalján.	567

Hirdetések.

Tehenészetek szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

XVI.

A takarmányok előkészítésére nem terjeszkedhetem ki részletesen, tudólagosan azonban kötelességemnek tartom e tárgyról is szólni, mert *valamennyi előkészítési mód a takarmányok jobb kihasználására s egyben takarékosagra vezet.*

Egyike a legelterjedtebbeknek a *füllesztés*, mely abból áll, hogy polyvát vagy megszecskezett szálastakarmányt vízzel vagy bizonyos mennyiségű vizenyős takarmánnyal — megfelelő ládákban — összekevernek és 12—24 óráig állni hagyják.

A bekeveréshez használt viz a szecska illetőleg polyva 60—70%-je legyen sulyban, a bekevert répa vagy más vizenyős takarmány pedig előzetes zuzás vagy aprítás után pedig sulyban 10-szer annyi legyen, mint a szecska.

Fülleszteni általában csak a gyenge takarmányokat, szalmát, gyenge ázott szénát, buza polyvát szokták, mert más takarmányoknál nagyobb az ún. *erjedési veszteség*, mint az az előny, mely a takarmányok izletesebb voltából, könnyebb rághatóságából és az állatoknak langyos takarmányhoz való juttatásából származik. Árpa polyvát — mivel előidézheti a sugárgomba betegséget — ne etessünk.

Tehenészetekben vigyázzunk, hogy a füllesztés által nehogy valami *intenzív szagot* kapjon a takarmány, mert az az istálló levegőjéből átmehet a tejre.

Szecskezés. Tehenek részére 2 1/2—3 cmre vágjuk a szecsát. Nagy nyersrost mennyiséget tartalmazó takarmányoknál, mivel a vágást könnyíti, a *táphatást* ugyiszólva megkétszerezi, pld. a buzaszalmánál.

Nagy előnye továbbá, hogy szecskezva nem hagy ízéket a marha sem zöld sem szálas takarmányokból. Abrak közé keverve, mivel az állat jobban megrághja s tovább marad az emésztő csatornában, hát emeli az abrak emésztését.

Nagy előnye az is, hogy szecskezva zöld és szálas takarmányokat, azokat jobban összekeverhetjük, s elejét vehetjük a zöld takarmány eszeleges *puffasztó hatásának*.

Tengeriszár *tépésének* előnyeit már minden gazda ismeri.

Szálas takarmányok lágyítása párlás, gőzölés, áztatás által történik s fő előnye, hogy a sok nyers rostot tartalmazó szalmafélék emészthetőségét fokozzuk.

Gyök és gumós takarmányokat aprítani szokás. A répa előkészítésénél eltérők a nézetek, hogy *zuzzuk-e* vagy csak *vágjuk*. Előbbi mellett szól, hogy jobban belehet keverni, utóbbi mellett, hogy több viz marad a répában.

A takarmányok egyébkénti előkészítésére uzus: a szemes takarmányok, gyári hulladékok aprítására, lágyítására, pörkölésére s az általam érintett előkészítési módok részletezésére vonatkozólag — utalok Cselkó könyvére.

A takarmányok *izletességére* kiváló gondot fordítsunk, mert mint *gyakorlati és tudományos* vizsgálatok bizonyítják ugyanazon összetételű *izletes* takarmány több tejelést eredményezett mint a hasonló kevésbé izletes.

Izeltető hatása van a jó izletes szénának. sónak, ánízsnak, köménynek.

Holmi, patikusok által nagyban hirdetett, *tápporoknak* ne üljünk fell!

Inkább etessünk többször keveset mint ritkán sokat, mert eltekintve az izletességtől a előbbinek az az előnye is meg van, hogy nem tömi az állat *tulságosan* teli magát. Ez ezért fontos mert tudjuk magunkról, hogy mikor tulságos sokat eszünk egész felhevülünk s a test tulságos melegsége *mindig* tápanyag vesztéssel jár.

Gyakorlati tapasztalatok alapján legjobb az etetést *répával* bekevert szecsán vagy ennek megfelelő más takarmánnyal kezdeni, folytatni szemes illetőleg abrak takarmánnyal melyet, hogy — később kifejtendő okokból — sok rész felvételére össztönözzük a teheneket keverjük szintén répával, természetesen csak annyival, hogy az *izletesség* ne szenvedjen. Itatás előtt adjunk jó szénát — éjjelre pedig legyen szalma a jászolban gyomor tölteléknek. A fejhibákat előidéző takarmányokról később szölok

Ismételten *hangsúlyozom*, hogy *fejés alatt ne etessünk*, mert ez egyrészt *pszichológussal* jár, másrészt pedig az állat *vérkeringése* ha csak a tőgyet kell ellássa fejés alatt, hát főleg ez irányban működik, mert nincs dolga a rágással. Ezen okból egyesek azt is ajánlják, hogy *fejésre* már az *emésztésnek, kérődzésnek* is kész kellene lenni, miért is a fejés utáni vagy jóval a fejés előtti etetést tartják helyesnek. (Tej. gazd. Lapok. 1908 X./18. Fejés alatt ne etessünk — Porcius.)

Mielőtt a tejelés pótlására szolgáló tápanyagokat részletezném, lássuk röviden miből áll a tej és hogy képződik.

A tej átlagos összetétele következő:

Szerves anyag	Víz 87.5%
	Zsir 3.4%
	sajtanyag 2.90%
	tejcukor 4.75%
	Albumin 0.70%
	Ásványi alkotórész 0.75%

Mindezen alkotórészek legnagyobb részt a tőgy mirigyállományának kis, véredényekkel gazdagon ellátott, véghólyagcsáiban képződnek *parányi sejtecskéik szétesése folytán*. A tej tehát tulajdonképen a nevezett falhám vagy más

Árankamentes lóhere és lucernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ab vidéki állomás átvéve

▲▲ és kifizetve. ▲▲

Ajánlatot és 10 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó megnyitóság közlésével

Mauthner Ödön

cs. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPEST 1002

***** A MAGYAR ***** LEGELŐNYÖSEBB A *****

MEZŐGAZDÁK : GABONA

***** SZÖVETKEZETE UTJÁN ***** ÉRTÉKESÍTÉSE. *****

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ***** Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás. *****

1006

szóval *epithel* sejtek embrionalis váladéka, mely sejtek ugyanis rendkívül nagy *reproduktív* — újra képző — tulajdonsággal bírnak.

A fentiek után önként értetődik, hogy a tej nem egyszerűen a takarmányok átszűrődése folytán képződik s így a takarmányozással csak némileg befolyásolhatjuk a tőgy működést, mert ha kevés a tőgymirigy állománya, kevés a véghólyagcsa, kevés az epithel sejt s kevés a tej is; még oly jó takarmányozás mellett is, a szükségessé azonban meg kell adnunk a tehénnek, mert különben addig a meddig saját raktározott tápanyagából pótolja a tőgy által tejben kiválasztott mennyiséget.

A tőgy működési erélyére kiváló hatása van, az állat korának és fejési, illetőleg tejelési időszaknak, s a fejésnek is!

Nevezetesen a tehének 4–8 éves korban legjobb fejősök, s a borjúzás után, az az a *tejelési időszak* (lactacio periodus) első szakában mindég több tejet adnak, mint elapasztás felé. A *fejés befolyásáról* annak tárgyalásánál fogok szólni.

A tehének azon tulajdonságát, hogy a tejelési időszak első felében nagy a tej elválasztó képességük, használjuk ki *bőséges** takarmányozással, mert ha ezt elmulasztjuk zsebünk rovására cselekszünk.

A mi már most a tehének tulajdonképeni takarmányozását illeti, hát ujabban általánosságban elfogadott nézet szerint legmegbízhatóbb kiindulási pontot nyújt a Kellner féle *keményítőérték elmélet*, melyet a már többször említett Cselko féle takarmányozástanon kívül ujabban egy más magyar munka is tárgyal kicsiben s röviden és pedig Kenese Ferenc, Háziallataink okszerű takarmányozása című, s így kedves magyar gazda társaim — külföldi munkák nélkül is, tanulmányozhatják 2 magyar jeles munka nyomán is ezen új — korszakalkotó takarmányozási elméletet.

A keményítőérték** elmélet hosszú fejtegetése messzire vezetne, miért is csak speciel a fejős tehének takarmányozására fontos körülmények megemlítésére szorítkozom.

A fenti Kellner féle takarmányozási elmélet, fejős tehénekre vonatkozó szabályai mellett megfogok emlékezni a vele szembe helyezkedő *dán* takarmányozási eljárásról mely nem fogadja el mindenben Kellner tanait.

Ismerve az illető tehén tőgyműködésének energiáját, tudjuk, hogy a termelt tej pótlására bizonyos mennyiségű és minőségű takarmány szükséges.

A takarmányok összetétele és tej összetétele között bizonyos hasonlatosság van s lássuk most, hogy a hasonlatosság között van-e *összefüggés* is?

Az egyes takarmányok értéke nagyban függ azok *fehérje tartalmától* s így könnyen érthető, ha azt mondjuk, hogy mivel a fehérje drágítja a takarmányt, hát *tul sok* fehérje etetést drágán fizeti meg a gazda — *minimálisat* azonban etetni kell, mert különben *hozzá nyul* az állat saját raktározott fehérjéhez s lesóványodik. Számos kísérlet szól a mellett, hogy a tejelést bizonyos határig emelhetjük sok fehérje adagolásával. Kellner különösen nagy súlyt helyez a fejős tehének takarmányozásában a sok fehérjére s éppen ezért támadták meg őt a *dánok*, kik a takarmányban lévő *nem igazi fehérjéknek* az u. n. *amidoknak* is tulajdonítanak fehérje képző hatást.

Mint Weiser István dr. »Fejőstehének takarmányozása« (Köztelek 1908. 23. sz. melléklete) című cikkében bőven fejtegeti, a fehérje minimum megállapítása rendkívül fontos, mert a fölösen etetett fehérje okoz némi tejtöbbletet, de a többlet nincs arányban a fehérje többlettel s különösen nincs arányban annak árával.

A takarmányzsirnak a tejszir mennyiségére gyakorolt hatása újabb kutatások szerint az,

*forsirozott etetés

**A keményítőérték tulajdonképen egy egység melyben Kellner kifejezi az egyes takarmányok értékét, hatékonysági hányaduknak figyelembe vételével

hogy *sok takarmányzsirral nem fokozhatjuk* a tej zsirtartalmát, s hogy az a minimális mennyiség melyet Cselko könyvének 269 oldalán mondottak alapján 1000 kg. élősulyra és naponta 0.4 kg. ra tehetünk mindig meg van a helyes takarmányozási összeállításokban Weiser említett cikke szerint »a *zsírmennyiségének tejfel takarmányban való nevelése gazdasági előnyökkel nem jár.*«

Monostori »Miből képződik a tej zsirja?« című cikkében az »Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok 1908 szept. 27 iki számában, a takarmány zsirjának tejszir-fokozó hatástalan-ságára következőket mondja:

»Mint hogy tehát a takarmány zsirja s az eleség fehérjeje a tej zsirjának a képződésére éppen nem, vagy alig foly be, a szénhidrátok (keményítő, növényi rost, cukrok) kell. hogy legyenek azon anyagok, a melyek arra majdnem kizárólag befolyanak.«

Mindezekből azt láthatjuk, hogy a *régi nézetek* szerint fennálló azon vélemény, hogy egyes takarmányok *tejszir* fokozó hatása nagy — nem áll. S ezt ne feledjük el mikor egyes takarmányok vásárlásánál ügyes reklámokkal felakarnak benünket ültetni egyes kereskedők, — gyárosok.

Felette fontos azonban a *takarmányzsir minőségének* a tejszir minőségére gyakorolt hatása — különösen *vajtermeléssel* foglalkozó gazdaságokban.

Nevezetesen a tejszir 3 fő zsirnemből áll, u. m. *stearinból* és *potitumból*, melyek kemények és *oleinból*, mely lágy. A két előbbi főleg *téli takarmányokban* van s a vaj *fehérebb* és *kemény* voltában jut kifejezésre az utóbbi pedig a *nyári zöld és legelő takarmányoknak* képezi fő alkotó részét s meglátszik a *vaj lágyágán* és *szép sárga színén*. Az egyes takarmányoknak a vajminőségére gyakorolt hatását illetőleg következőket mondhatjuk: *Lágy, illetőleg puha lesz a vaj*: tengeri. dara, zab, buza; kórpa, repcepogácsából még csipős izt is kap. *Kemény lesz vaj* általában a savanyu rétek szénájától, fűvétől, hereszenától ha tisztán etetjük valóságos fagyuszeművé lehet, sok szalmától, burgonyától, répától répafejtől.

Ezen ugy segíthetünk, hogy az egyes takarmányokat *keverten* etetjük illetőleg úgy, hogy egyik hatása mérsékelje vagy szüntesse meg a másikat esetleg káros hatását.

A fejős tehének *só és ásványi-anyag és vízszükségletéről* már fentebb szöveztam.

A tápanyagokat fejősteheneink az *életre, mozgásra*, esetleges vehem nevelésre és *tejtermelésre* szükségelik.

Az életre szükséges fehérje 1000 kgr. élősulyra 0.6 kgra, a keményítőérték pedig 6 kgra tehető.

Mozgásra a szerint hogy többet vagy kevesebbet mozognak teheneink, több kevesebb számítandó. Némi mozgás mindig jó.

A *vehem nevelésre* Kellner szerint a vehesség utolsó felében 0.13 kg. al szaporítjuk a fehérjét a különbeni szabvány figyelembe vételével. Hogy ilyenkor ne etessünk termés takarmányokat, az természetes.

A tejtermelésre szükséges *fehérjére* késsőbb megemlített *szabványok okából* magunk is meggyőződhetünk e fontos kérdéstről?

A külterjesség és belterjesség fogalmának meghatározása.

Irta: Wolszky Győző.

II.

Valamely üzem forgó üzemtőkéjének nagyságát szerintem úgy számíthatjuk ki, hogy az évi rendszeres készpénzkiadásokhoz hozzáadjuk a gazdaságban az év folyamán előállított és újból felhasznált termények értékét, az eredményből pedig levonjuk azon készpénzbevételeket, a melyek még idejekorán befolyanak, hogy az illető év folyó kiadásainak fedezésére felhasználhatók legyenek. Ha az egyes szakírók, a kik a forgó üzemtőke lényegével tüzetesebben foglalkoztak, bizonyos tekintetben eltérő nézete-

ket vallanak is, abban mindnyájan megegyeznek, hogy az üzem forgótőke szükségletének nagysága az évi költségsszükséglet nagyságától függ ugyan, de befolyást gyakorol rá az egyes költségsszükséglet visszatérülésének különböző gyorsasága is. Von der Goltz szerint is, ha a forgó üzemtőke nagyságát az évi készkiadások alapján akarjuk megállapítani, a készkiadások összegéből bizonyos %-ot le kell ütnünk. Ezen % annál nagyobb, minél gyorsabban és szabályosabban folynak be a készpénz bevételek a termények eladása következtében a pénztárba. Krafft szerint is: »a forgó üzemtőke nagysága összefüggésben van az üzem költségsszükségletével és a készletek készpénzzé való átváltozásának gyorsaságával.« Még csak Walzot akarom idézni, a ki a következőket mondja: »A forgó üzemtőke valódi nagyságát megközelítőleg a következő módon határozhatjuk meg. Az üzem részére szükséges forgó üzemtőkét az előző évnél a folyó év érdekében teljesített és a folyó év folyó kiadásai képezik, levonva ezen összegből azon készpénz bevételeket, amelyek oly korán folynak be, hogy azokat még ugyanazon év kiadásainak fedezésére lehet fordítani.«

Ha azonban a folyó kiadásokra fordított pénzösszeg visszatérülésének mikéntje befolyást gyakorol a forgó üzemtőke nagyságára, akkor a forgó üzemtőke nem szolgálhat alkalmas zsinórmértékül az üzem belterjességének megállapításánál, mert e tekintetben kizárólag csak a készkiadások összege mérvadó, tekintet nélkül arra, vajjon a kiadások az általuk létrehozott termények értékesítése folytán csakhamar visszatérülnek-e a pénztárba, ugy hogy a közelebbi kiadások fedezésére újból felhasználhatók lesznek, vagy hogy a kiadások értékének visszatérülése igen hosszú időt vesz-e igénybe, ugy hogy e miatt az összes készpénzkiadások fedezéséről másuton kell gondoskodnunk. Ha azonban a forgó üzemtőke nagysága, miután több oly tényezőtől függ, melyek a belterjességgel semmiféle összefüggésben sincsenek, az üzem belterjességének megállapítására alkalmas zsinórmértékül nem szolgálhat, akkor a teljes üzemtőke nagyságából sem állapíthatjuk meg az üzem belterjességét, mert hiszen a forgó üzemtőke a teljes üzemtőkének egy részét alkotja.

Az üzem belterjességi fokának megállapításánál tehát csupán az évi készkiadások összege lehet mérvadó, de természetesen csak a mennyiben tényleg a termelés céljaira szolgált. A termelés céljaira szolgáló kiadások a következők.

1. A jövő év érdekében teljesítendő kiadások, u. m. az őszi vetésnél felmerülő munkabérek, a vetőmag és a trágya.

2. A cselédek részére beszerzendő illetmények bevásárlására fordított kiadások, továbbá a vásárolt termények és anyagok beszerzési költsége.

3. Az állatok takarmányozására szükséges takarmányfélék beszerzési költségei s az állatok ápolásáért és gondozásáért fizetett bér.

4. Az épületek, gépek és eszközök javítására fordított költség, valamint az épületek, az eleven és holt leltár értékleírásai %-a.

5. Az általános kezelési költség.

Ha valamely gazdaságban ezen kiadások nagyságát évek során át megállapítottuk, akkor ítéletet mondhatunk arról, hogy a birtok üzeme ezen időtartam alatt belterjesebb vagy külterjesebb lett-e, feltéve, hogy a telek területében — telkek vásárlása illetőleg eladása által — változás elő nem fordult. Az üzem belterjességi fokának ezen módon való megállapításánál azonban, főleg ha hosszabb időszakról van szó, természetesen nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a pénz csereértéke vidékenként és az idők folyamán (jelen esetben csak az utóbbiról lehet szó) változásnak van alávetve. Ezt főleg a munkabéreknél tapasztalhatjuk, a mennyiben azt a munkát, a melyet a napszámos vagy az éves cseléd végez, manapság jóval drágábban kell megfizetnünk, mint évekkel ezelőtt. Ha tehát fel-

tesszük, hogy valamely gazdaságban a munkások száma évek óta ugyanaz maradt s ezen időtartam alatt az egyes munkás átlagz tehetősége sem változott, akkor a munka belterjességének alapjául szolgáló egységek száma ugyanaz maradt, a pénzértékben kifejezett munka költség azonban emelkedett, úgy hogy ennek következtében az üzem egyéb körülmények állandósága esetén belterjesebb jellegűnek látszanak, bár a tényleg felhasznált munka mennyisége ugyanaz maradt. A befektetett tőke nagyságának megítélésénél is tekintettel kell lennünk a pénz csereértékének ingadozására, mert egyes üzemalkatrészek értéke az utolsó évtizedekben csökkent, például a technika tökéletesedése következtében egyes gépek értéke, más üzemalkatrészek értéke pedig emelkedett, különösen az igazsághasonlatok értéke.

Ha valamely birtok üzemének belterjesség tekintetében való fejlődését akarjuk megítélni, akkor az üzem belterjességi fokára vonatkozólag — eltekintve a pénz csereértékének említett ingadozásától — kétségkívül a birtok pénzben kifejezett összes költségcsökkentése a legmegfelelőbb zsinórmérték. A belterjesség ilyen módon való megállapításánál pedig tekintettel vagyunk az üzemtőke nagyságára is, ha ez nem is jut közvetlenül számokba kifejezésre. Az üzem belterjességének megállapításánál ugyanis az a célunk, hogy a tényleges befektetést kipuhathassuk, nem feledkezvén meg arról, hogy az álló üzemtőkére vonatkozólag a termelésnél kifejtendő hatás nem annak tényleges nagyságától, hanem a termelésnél való tényleges részvételétől függ, a mi a reá fordított kész kiadásokban jut kifejezésre.

Ha ilyen módon a belterjesség fokának ugyanazon üzemben való ingadozását bizonyos mértékben kitogástalan zsinórmérték segítségével képesek is vagyunk megállapítani, sokkal nehezebb a különböző gazdaságok belterjességi jellegének egymással való összehasonlítása, mert ekkor már nem elegendő a tényleges évi üzemköltségnek merő megállapítása, mert hiszen a gazdaságok igen különböző terjedelműek lehetnek. Ezért tehát a pénzértékben kifejezett munka és tőkebefektetést olyan tényezőre kell vonatkoztatni, a melyet minden gazdaságban egyaránt megállapíthatunk. A legtöbb szakiró a területegységet használja fel ilyen tényezőül.

Azon kérdés merül fel már most, hogy a különböző birtokok belterjességének ezen alapon való összehasonlítása céljából feltüntetett adatoknak van-e gyakorlati értékük, hogy tehát a gyakorlati gazda meríthet-e üzemének szervezésére alkalmas utmutatást oly adathalmazból, mely feltűnteti, hogy a különböző gazdaságokban mily nagy munka- és tőkebefektetés esik átlag egy hektárra vagy egy katasztrális holdra, ha az ily adatok a gazdaságok éghajlat-, talaj-, fekvés, stb. viszonyának közelebbi meghatározása nélkül csupán a területegységre eső munka- és tőkebefektetés nagyságát tüntetik fel.

Még azon esetben is, ha az ilyen adatoknak, ha azokat mindenütt körültekintéssel és pontossággal állapítják meg, úgy hogy az eredmények alkalmasak az összehasonlításra, volna is bizonyos közgazdasági értéke, a mennyiben ezen adatokból a különböző országok gazdaságainak összjellegére lehetne következtetni, azon eredményre jutunk alapos megfontolás után, hogy az ily adatok üzemtani szempontból csekély értékűek. Bizonyos határon túl ugyanis a munka és tőke befektetés fokozása esetén fokozatosan kisebb

kamatozást érünk el, vagyis más szavakkal: bizonyos határon túl a belterjesség emelkedésével viszonylagosan esik a hozam. A gazdának tehát az a feladata, hogy a legnagyobb hozam elérhetése céljából megállapítsa a belterjesítés azon határát, a méddig még kielégítő kamatozást nyerhet. E határ azonban annál messzebb van, minél silányabb a talaj és minél kedvezőtlenebb annak fekvése. *Ha tehát meg is állapítjuk, hogy a különböző termőképességű talajjal és fekvéssel rendelkező gazdaságokban átlag mily nagy munka- és tőkebefektetés esik a területegységre, ezen adatoknak, még ha a birtokok célszerűen vannak is szervezve, üzemtani szempontból nincs nagy értéke, hacsak az egyes birtokok munka és tőkebefektetésének feltüntetésével kapcsolatosan az üzemek terméseti és gazdasági viszonyait is nem közöljük. Ez utóbbi esetben azonban a rendelkezésünkre álló adatokból az eljárás fentebb kifejtett fogatékossága dacára is már könnyebben vonhatunk le üzemtani szempontból értékes következtetéseket, mert ekkor a telektőke nagyoágában a teltek termőképessége és gazdasági fekvése is mindig kifejezésre jut.*

Hogy tehát a lehető legnagyobb jövedelmet elérhessük, az üzem belterjességi fokának a birtok talajának különböző termőképessége és különböző gazdasági helyzete következtében különbözőnek kell lennie és ezen körülmény az oka annak, hogy a belterjes és külterjes fogalmakat oly különböző rendszerű üzemekre alkalmazzák, hogy például a kevésbé előrenaladott viszonyok között belterjesnek neveznek oly üzemrendszert, a melyet előrehaladott viszonyok között külterjesnek tekintenek. Erre vonatkozik von der Goltz következő kijelentése is: *Bár a belterjesség és külterjesség fogalmait a különböző üzem módok jellegzésénél és megítélésénél nem nélkülözhetjük, ezen fogalmak magukban véve nem alkalmasak arra, hogy ezek alapján csoportosítsuk a különböző üzemrendszereket, már csak azért sem, mert ezen fogalmak mindig csak bizonyos viszonylagos állapotot fejeznek ki.*

Az eddigiekben a belterjességet és külterjességet csak az egymáshoz való viszonylagos értelmükben méltattuk, az a kérdés azonban már most, hogy nem lehet-e őket egymástól elválasztva, külön-külön határozottan körülírni. Ezen kérdéssel behatóbban foglalkozott Dabbers „A belterjesség és külterjesség fogalmának meghatározása a mezőgazdaságban“ című dolgozatában.

(Folytatjuk.)

A boritaladó jelentősége az állami háztartásban.*

A boritaladót nem lehet leszállítani — halljuk pénzügyi kapacitásoktól — mert az államháztartásban az így bekövetkező bevételi hiányt nem volnánk képesek más módon pótolni.

Vagy más szóval: tessék kimutatni, miképen volna lehetséges a boradó leszállítása folytán elmaradó milliokat más adónem segítségével az állampolgárokból ismét kisorsolni és a boritaladó leszállításának utjába akadály nem fog többé gördülni!

Nézzük először, mily összegről van tulajdonképen szó? Az állam jövedelme a borból az utolsó évtizedben következőképen alakult. Előírányozva volt:

* Mutatvány írónak „A boritaladó leszállításáról“ című könyvéből.

Boritaladó címen millió K.	Italméresi illeték címen millió K.	
1894-ben	15—	1
1895 >	15—	1
1896 >	15—	1
1897 >	15—	1.2
1898 >	15.2	1.2
1899 >	15.6	1.6
1900 >	15.6	2.4
1901 >	15.6	2.9
1902 >	16—	3.2
1903 >	16—	3.4

Az előírányzat szerint a tendencia, a borból mindinkább fokozódó jövedelmet kiszorítani, kétségbevonhatlan. Szomorúan jellemzi azonban fogyasztási viszonyainkat, hogy ez nem sikerült és a boritaladóból származó tényleges bevétel az előírányzat mögött lényegesen elmaradt. (Az italméresi illeték jövedelme viszont a hozzáfűzött reményeket rendszerint túlhaladta.)

Befolyt ugyanis:

	Boritaladó címen összesen
1896-ban	15.686 ezer K
1897 >	14.934 > >
1898 >	14.478 > >
1899 >	14.497 > >
1900 >	14.661 > >
1901 >	14.505 > >

Az állami költségvetésben tehát a boritaladó az összes jövedelemnek körülbelül 1 $\frac{1}{2}$ %-át teszi, vagyis nem oly összeget, mely ha az átmenetileg — mondjuk — felére leszállana, komoly zavart idézhetne elő állami háztartásunkban. Különösen ha ezzel szemben felállítjuk azt a jelentékeny közgazdasági axiomát, hogy ezen az áron egy a végveszedelemből megszabadult, de még mindig sok kockázattal járó gazdasági ágat lehet ismét kedvezőbb viszonyok közé terelni.

A filloxeravész által sujtott szőlők rekonstrukciója érdekében, mint már említve lett, a magyar állam igen jelentékeny áldozatot hozott. Hivatalos összeállítás szerint a tizenhét milliót meghaladja az az összeg, melyet az állam 15 év alatt közvetlen kiadásként a szőlőmívelésre fordított. Ez a tekintélyes tőke maga legelénkebb bizonyítéka annak, hogy kormányaink teljes tudatában voltak annak a mérhetetlen kincsnek, melyet hazánk szőlőmívelésében bir és volt értékük az iránt, hogy ez — bár számottevő pénz áldozatok utján — ismét visszaszereztessek.

De ezt az áldozatot az állam egyik kezével nem azért hozta meg a szőlőtermelésnek, hogy másik kezével ezt ismét a tönk szélére juttassa. Sőt inkább, ha szükséges, az állam bizonyára újabb összegeket is fog erre a célra áldozni, vagy — ami egyre megy — ezen termelési ágból remélt jövedelem egy részéről továbbra le fog mondani, csak hogy maga ez a forrás megerősödjék és életképessége belátható időig megőriztessek.

Ha tehát tényleg tisztán arról volna szó, hogy a magyar szőlőmívelés prosperálása érdekében az állam mondjon le a boritaladó

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat azak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú uzalon, ebédli és futónzőnyeg, gyapjú és csipke-függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

cimen élvezett jövedelem néhány milliójáról, úgy akkor is minden egyéb szempont figyelmen kívül hagyásával meg kellene ezt az áldozatot hozni és ha tényleg nem is volna az államnak módja a hiányt más adóforrásból fedezni.

Már pedig a szőlőművelés fellendülése folytán elég más cimen jutna az állampénztár fokozottabb bevételekhez. A szőlőterület folytonos szaporítása folytán emelkedik a földadó jövedelem, de emelkedni fog a kincstár adóbevétele az erdőipar (karók, dongák stb. szükséglete) föllendülése által, valamint a kádár-, kovács-, gépipar stb. helyzetének javulása által, végre pedig a borkereskedelem s a vendéglősipar felvirágzása által is. Figyelmen kívül hagyva azt, hogy a birtokosok mellett még hány ezer intéző-, vincellér- és munkáscsalád jövője van a szőlőművelés fellendülése által érdekelve, ez pedig szintén százazrekre rugó adójövedelmet jelent!

Ha pedig éppen adóemelést kell, a bevételi hiány pótlására: *ott a pálinka*, tessék annak az adóját újabb 25%-al felemelni, akkor még mindig nálunk lesz az összes mivelte államok közt a legalacsonyabb szeszadó, a jövedelem, ha a fogyasztás 10—15% csökkenését feltételezzük is, mégis e cimen 6—8 millió koronával emelkedni fog és a hiány azonnal meg lesz szüntetve. Az esetleg két-három hektolitert kitevő csökkenése a pálinkafogyasztásnak, a közjólétnek, a közmorálnak csak előnyére válnék. Ha csak minden tíz hektoliter szesz, amely a fogyasztásból kimaradna egy munkaképes férfit jelent, aki a pálinka demoralizáló hatása folytán hazáját nem fogja elhagyni, egy *legényt*, aki katonasorba állítva az »alkalmas« mértéket megüti, egy *család* anyagi fennmaradását, egy *ember* életének néhány évvel való meghosszabbodását, úgy csak áldhatnók azt a törvényalkotást, mely mindezt az előnyt — adóemeléssel hozta ránk.

Véleményem szerint azonban a boradózás szállítás nem fog — vagy csakis rövid időre, átmenetileg — hiánnyal járni az állami háztartásban. Tegyük egy kis számítást.

Hazánkban a minimális bortermés, a melyre a mostani viszonyok közt számítani jogosítva vagyunk, 236 ezer hektár szőlő után, hektáronként 15 hektolitert* véve fel összesen 3.550.000 hl. Ez oly termés, melyet az ország szőlőinek okvetlenül adniok kell. Ha már most a termelők házi fogyasztását teljesen adómentesítjük, úgy ez külföldi tapasztalatok szerint az össz mennyiségnek egy negyed részét, tehát 889.000 hl-t fog kitenni. (Zárjel között megjegyzem, hogy jelenleg a kedvezményes adó mellett fogyasztott bormennyiség bizonyára kevesebb, mert 6 hl. nél kisebb termés esetén a birtokos köteles az egész bormennyisége után,

* Ez magyar holdra átszámítva, nem tesz ki többet 7 hekto bornál, ami ugyancsak szerény hozadék!

ha azt házfogyasztásra megtartani akarja, az egész adót egyszerre lefizetni, ami a termelők nagy részét is a borfogyasztástól teljesen elidegeníti.

Ha tehát az egész termésmennyiségből az adómentes bort leszámítjuk, maradna adózásra 2.661.000 hl. Hogyha pedig a bor adóját általánosan, (községek lakószámára való tekintet nélkül) 5 koronára szállítanák le. ugyis 13.305.000 korona volna e cimen a kiszámított állami bevétel.

Hasonlítsuk össze ezen összeget azzal, mely boritaladó cimen az utolsó években tényleg befolyt (14.501.000 korona 1.01-ben!), úgy az egész differencia nem tesz ki többet 1.200.000 K.-nál, ami valóban szóra sem érdemes. (De ha az adót még helyesebben 4-k. ra szállítanák le, amit pesszimisztikus adófizető elmével alig remélhetünk, akkor sem tehetne ki az egész különbség többet 4 millió koronánál, amit az államháztartás évi pénztári fölöslegei bőven födözniek.)

Igy áll a helyzet ma a legszomorubb termésviszonyaink között. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy egy részről a rekonstrukció még nincsen befejezve, évről-évre néhány ezer hold parlag szőlő kerül beültetésre és a homoki szőlők telepítése sem korlátozható, másrésztől évről-évre ezernyi hold 1—2—3 éves ültetés kerül termésbe, mely eddig még szüretet nem hozott; végre pedig éppen a jelenlegi alacsony borárak rákényszerítik majd a gazdákat, hogy mindenképen a termékek fokozásában keressék boldogulásukat. El fognak tehát rövidesen érkezni olyan évek, melyekben 5, 6 majd 8 és még több millió hektoliter bor felett fog az ország rendelkezni.

Öt millió hl.nyi termésnél fenti számadás következőképen alakul:

5.000.000 hl. borból 1/4-részt (1,250.000 hl.-t) adómentes házfogyasztás cimen leszámítva, marad adótárgyul 3.750.000 hl. bor. Ezt sokszorozva az 5 K.-nyi új adótétellel, befolyna az állampénztárba 18 750.000 korona, tehát lényegesen több, mint jelenleg. Sőt 4 K.-val számítva is meghaladná ez a bevétel az utolsó évek tényleges anyagi eredményeit.

Ha pedig termelésünk elérné azt a magasságot, melyre minden valószínűség szerint tíz év múlva számíthatunk: a 8 millió hl.-t, úgy éppen nagyon kedvezően alakulna a pénzügyi helyzet boradó tekintetében. Ebből a 8 millió hl.-ből 2 millió hl.-t háziitalra leszámítva, jutna 6 millió adó alá, ami hl.-jét 5 K.-val számítva, 30 millió adóbevételnek felelne meg. (4 K.-ás adó mellett 24 millió koronáról volna szó). Ehhez még hozzájárulna az a bevételi többlet, melyet italmérési illeték útján szedne be a fiskus, mert a borfogyasztás fellendülésével a korcsmák, vendéglők szaporítása is lehetséges volna és igen tetemesen emelkednék a jövedelmi pótdadó-bevétel is ezen a réven.

Mily kedvező perspektíva ez az állami

pénzügyek szempontjából! Adószállítással nem hogy meg nem fogyna az állam bevétele (vagy legfeljebb átmenetileg), hanem még jelentékenyen megszorodnék. Mit kockáztat tehát a nemzet háztartása, ha ez az adóenyhítés mielőbb bekövetkezik? Semmit, vagy csak igen keveset.

De az is bizonyos, hogy ily módon csak az esetben alakulhatnak a viszonyok, ha az állam maga hathatósan előmozdítja a borfogyasztást, a szeszadó felemelésével karöltött boradó csökkentéssel. E nélkül öt év múlva bekövetkezik a magyar bortermelés csődje a kincseket érő tőkék kivágása, a szőlőművesek kivándorlása.

Azt hiszem: a választás nem nehéz, hogy mit kell tenni és abban sem kételkedhetik senki, hogy a cselekvés tizenkettedik órája elérkezett.

Dr. Drucker Jenő.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Tordai must. Lapunk más helyén tárgyalt tordai minta-szüret alkalmából Szemere Bálint felügyelő bemutatta a különböző napokon szüretelt mustok cukortartalmáról a a klosterneuburgi mustmérővel végzett mérésekről szőlő tabellát, melynek fajtánként is érdekes adatai nemcsak az erdélyi szőlők jószágáról győznek meg, de igazolják annak fontosságát is, hogy a szürettel sem elkésni, sem sietni nem szabad, csak a kellő cukortartalom fokán celszerű a szüretet megkezdeni.

Sorszám	A szőlőfaj neve	A must cukortartalma 1908. október hó				Jegyzet
		1	8	16	24	
1	Furmint	13	15	16 ⁵	17 ⁰ / ₁₀	
2	Olasz Rizlig	12 ⁵	14 ⁵	16	16 ⁵⁰ / ₁₀₀	
3	Rajnai Rizling	16 ⁵	17	19	20	
4	Tramini	18	19	21	22	
5	Leányka	18	19 ⁵	21	22	
6	Járdovány	15 ⁵	16	17	18	
7	Mézesfehér	16	17 ⁵	19	20	

+ Sertészvizsgálás árpával. Viszonyaink között kizárólag árpával való hizlalás nem szokott előnyös lenni, kivált ha szárazon, szemesen akarnók feléltetni. Az árpa szívós, kemény héját a sertés nehezen bírja szétmorzsolni, a miért aztán rágalatlan nyeli le a falatot, melyet a gyomor nem bír jól megemészteni, sőt ha igen sokat talált enni az állat, úgy a nagyon megduzzadt árpa igen könnyen gyomorbajt idézhet elő nála. A száraz árpát különben csakhamar megúják a hizók és keveset fogyasztván, lassan gyarapodnak. Ha mindennek ellenére is kizárólag csak árpával akarnánk hizlalni, akkor mindjárt kezdetben vízbe áztatva, tehát felduzzasztva és megpuhítva etessük a szemeket; később, körülbelül a hizálás második felében darálva és lehetőleg forró vízzel sűrű habarccsá keverve öntsük a váluba, még pedig télen melegen, nyáron kihűlés után. Ily alakban és minőségben a gyomor könnyen megemésztheti az árpát; a hizók jóízűen falják és sokat meg tudnak belőle enni, minek következtében

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országsterse első helyen elismert kítűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válasszunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

gyorsan felhiznak és jó húst és vastag szalonnát ednek. Az átmenet a szemről a darára lassanként eszközlendő s e részben jól megfigyelendő mindaz, mi a tengerivel való hízalásnál tudni való. — A tengerin és árpán kívül használt szemes takarmányok legkivált csak kisegítőképp, azaz más takarmányhoz adott pótlék gyanánt szerepelhetnek, kivéven a kölest.

— A birsalma mint borderitószer. A szüret alkalmából ismét ajánljuk gazdáinknak, hogy hektoliterenként egy darab közepes nagyságú, héjastól és magvastól apróra szeldelt és forró vízzel megabált egészséges birsalmát tegyenek a mustba. Tapasztalat szerint az ilyen must, illetve bor gyorsabban tisztul és csakhamar tükröt kap.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Gazdasági szakértők birtokrendezési ügyben. A földművelésügyi miniszter az 1908. évi VII. t. c. 15. § a. illetve az ezen törvény végrehajtása tárgyában az igazságügyi és földművelésügyi miniszter által kiadott rendelet alapján birtokrendezési ügyekben gazdasági szakértőkké pótlólag a következőket jelölte ki: Szilágyvármegye területére: Mezei Imre okleveles gazdasz. nagydobai lakost; Udvarhely vármegye területére: Dániel Lajos nagybirtokos, vargyasi lakost, s Ferenczy Gyula nyug. árvaszéki alnök és Szabó István székeljudvarhelyi lakosokat; Csikvármegye területére: Csergő Venczel nyug. telekkönyvvezető, földbirtokos, gyergyószentmiklósi lakost.

— A G. E. O. Sz. nagygyűlése. Rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta meg okt. 22-én a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nagygyűlését. A nagy érdeklődés okozója főleg az volt, hogy ez a nagygyűlés lett volna hivatva véglegesen határozni a *mezőgazdasági kamarákról* szóló törvényjavaslat tervezetről. Andrassy Sándor gróf az előadói javaslat után azt indítványozta, hogy ne menjenek bele a részletes vitába, hanem küldjenek ki bizottságot, mely egyöntetű javaslatot dolgozzon ki s terjesszen a földművelésügyi miniszter elé. Erős vita indult meg erről, a melyben igen sokan vettek részt. Végre Hertelendy Ferenc főispán azt javasolta, hogy a nagygyűlés elfogadja a javaslatot az általános tárgyalás alapján, a részletek kidolgozására pedig fölkerik a gazdasági egyesületek egy-egy delegálandó tagját és az O. M. G. E. elnökségét. Ennek a bizottságnak azonban január első felében el kell készülni munkálatával. A nagygyűlésen az E. G. E. részéről Br. Bánffy Ernő elnök, Br. Jósika Gábor alelnök, Gr. Bánffy György ig. vál. tag és Tokaji László titkár vettek részt.

— A Gr. Károlyi Sándor szobor leleplezési ünnepélyén, okt. 21-én, az E. G. E. részéről megjelentek: Br. Bánffy Ernő elnök, Br. Jósika Gábor alelnök, Gr. Bánffy György ig. vál. tag és Tokaji László titkár. Br. Bánffy Ernő elnök elnök tette a szoborra az E. G. E. díszes koszorúját, melynek szalagján a következő felírás volt: „Nagy vezérünk emlékének — Erdélyi Gazdasági Egylet.”

— A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia szüreti tanulmányutja Erdély—Hegyalján. Folyó hó 17-én tartotta meg a kolozsvári m. kir. gazd. akadémia évi szokásos szüreti tanulmányutját az Erdély—Hegyaljai

borvidékeken: Gyulafehérvárt, Magyar-Igenben, Sárdon és Celnán. Az ifjúságot Baintner Ferenc, dr. tanár és Irk Károly dr, assistens vezették, kikhez kalauzul Nagy-Enyeden Gálffy János a nagyenyedi áll. vincellér iskola igazgatója csatlakozott.

Az ifjúság Gyulafehérvárra érkezve első sorban is mélt. dr. Setz Károlyné 40 holdas szőlőjét tekintette meg, végig nézve a művelési összes munkálatokat — a szőlő leszedésétől egészen a must kipréseléséig, meg tekintve a különféle fajta szőlő-préseket — a hydraulikus sajtóig — működés közben. A lekötelező szivélyes fogadtatás és megvendégelés után — kocsikon Sárdra vette a t. kiránduló társaság utját, hol gr. Teleki Samu szőlészetét és híres pincéjét tekintette meg, nagy élvezettel kóstolgatva a kitünőbbnél kitünőbb borokat. Innen Magyar-Igenre kocsiztak át, hol gr. Teleki Géza 12 holdas siksőlőjét a „Margit telepet” tekintették meg Gaál Lajos intéző szives kalauzolása mellett. Ugyancsak átnézték még Koncz István megyei főpénztárnok modern présházát, a legmodernebb Röck féle sajtókkal felszerelve. Innen tapasztalatokkal gazdagodva és fokozott jókedvvel folytatták a kirándulók utjokat Celná felé gr. Teleki József-féle pincébe, valamint a telepítési célból vásárolt s jelenleg állami tulajdont képező szőlőbirtok, illetve présházba. E gr. Teleki József pincéjében a maga nemében páratlan „Leányka”-bort megízelve, a kirándulók végül Gaál Lajos intéző ur vendégszerető házában — kedves családjá körében — költötték el izletes uzsonnájukat s az esti gyors-vonattal vidám hangulatban egy szép nap emlékével tértek haza Kolozsvárra.

— Tiltakozó nagygyűlés a boritaladó ellen. Nagy demonstrációt rendeztek okt. 21-én a szőlősgazdák boritaladó eltörlése ellen. Mintegy nyolcvezren gyűltek össze a Tattersalban az ország minden vidékéről, köztük a gazdasági egyesületek számos kiküldöttje. *Zselénszky* Róbert gróf üdvözölte a megjelenteket s előadta a nagygyűlés célját, s a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Tekintettel arra, hogy hazánkban borfogyasztás általános térhódításának legfőbb akadálya a boritaladó, mely ma már néhol a bor tényleges árát is meghaladja; tekintettel arra, hogy ugy közegészségügyi, mint közgazdasági szempontból kívánatos, hogy a mi nemzeti italunk a közéletmezésben régi helyét ismét elfoglalja; tekintettel arra, hogy sehoh a világon a bort oly nagy adó nem terheli, mint nálunk, sőt a legtöbb bortermelő államban a bor megadóztatva egyáltalán nincs és tekintettel arra, hogy kívánságunk teljesítése nélkül nagy költséggel felújított szőlőink az előreláthatólag évről-évre növekvő termések folytán a legnagyobb válságnak néznek el: egyhangulag kívánják ugy az állami boritaladónak, mint a községi pótléknak teljes eltörlését, ilyen értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intéznek, melyet küldöttségileg nyújtanak át és végre nyomatékosan tiltakoznak az ellen, hogy a boritaladó akár

jelen formájában, akár leszállítva, a törvényhatóságoknak, illetve községeknek az állam helyett teljesített szolgálatok fejében rekompenciaként átadassék. A nagygyűlés hozzájárult a határozati javaslatához.

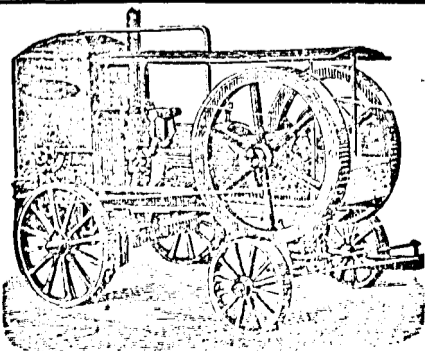
— A minta-szüret Tordán október hó 26-án igen jól sikerült, nemcsak mert a „vén-asszonyok nyara” is kedvezett, de mert a rendezés is körültekintő volt. Midőn a szép számmal egybegyűlt közönség sorakozott, Szemere Bálint áll. szőlészeti felügyelő tartott tanulságos előadást a szőlő-szüret s pincekezelés célszerű módjairól, a szükséges eszközöket bemutatva meg is magyarázván. Majd a szabad előadás után bejárta a közönség szüretelő helyiségeket, a hol a legújabb gépeket, eljárásokat munkában láthatnak, mindegyike részletesen megmagyaráztattott. Utóbb Dzsó Miklós enyedi felügyelő kalauzolása mellett bejárták a mintaszerűen kezelt állami szőlőtelepet, különösen megfigyelték az idei *szöldítés* eredményeit, a jó munkálás eredményeképp megcsodálták a fűrtökkel dusan rakott szőlősorokat, majd részt vettek a szüreten is, a hol a tordai Szabó József-féle földmives-iskola tanulói dolgoztak katonás rendben, s végül megkostolták a budapesti pincekezelő áll. tanfolyam által e célra küldött iskolázott tordai bormintákat s a délutáni bucsuzásnál hálával gondoltak Darányi miniszterre, a ki ezen minta-szüret elrendelése révén oly tanulságos napot szerzett a jelenvoltaknak. Számos tordai, tordavidéki kiscgazdán kívül sokan jöttek el a marosludasi áll. telepről, azonkívül jelen voltak: Vertán E. képviselő, Nagy Pál, Nagy Mózes ev. ref. lelkes, Szász István, Csérer Lajos, dr. Szenkovich Aurél, dr. Balogh György, Panajott Ferenc plébános, Ferenczi Ferenc, dr. Borzsovay Béla, Gállos Aladár szaktanár, Varga János, Blaskovich Géza áll. intéző, Suster János, Varga Ferenc stb.

— Szeszfőzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémian tíz hétre terjedő szeszfőzői tanfolyam rendeztetik. A tanfolyam 1909 évi február 1-én veszi kezdetét és április 15 ig tart. A tanfolyam célja, mezőgazdasági szeszgyárak részére gyárvezetőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni.

A tanfolyamra felvétetnek azok, a kik 18 életévüket már betöltötték, hatósági bizonyítványtval beigazolni tudják, hogy legkevesebb egy szeszfőzési időnyben szeszgyárban mint gyakornokok alkalmazva voltak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak. Ugyancsak felvételi vizsga alapján kell beigazolniok azt, hogy a magyar nyelvben járatosak, irni, olvasni és számolni tudnak. Részt vehetnek továbbá a tanfolyamon a m. kir. gazdasági akadémiaák végzett hallgatói.

A tanfolyamra legfeljebb 25 jelentkező vehető fel, előnyben részesülnek azok, akik gépkezelői szakvizsgát is tettek.

A tanfolyam hallgatói a szeszgyárban előforduló összes munkákat végezni kötelesek, kötelesek továbbá a szeszgyártás elméletéből és a szeszadó törvényekről tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szeszgyártás ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati módszerek elsajátítása végett a laboratoriumi munkálatokban részt venni. A tanfolyam befejezésével a résztvevők gyakorlati és elméleti vizsgát tesznek, a melyek eredményéről bizonyítványt nyernek. Tandíj 44 korona,

30 HP motor.

Oberurseli motorgyár részvénytársaság tekintetes igazgatóságának

BÉCS, VI 2. Gumpendorferstrasse 72

Mint hogy az Oberurseli motorgyárból rendeltem volt 1906 évben egy 30 lóerős gázfejlesztős motort hozzá tartozó felszerelésekkel, a melyet az év őszén a gyár megbízottjával fel is szereltetett és egy 3 járatú 42 kövekkel felszerelt lisztelőmalomhoz üzembe hozva átvettem és azóta már a harmadik évi hogy üzemben van s mint hogy a motor a hozzá tartozó részekkel a legnagyobb meglepedésemre működik és hogy a mai napig a legkisebb bajt észre nem vettem, ugy a hajtásnál a legnagyobb erőt fejt ki, ugyan yira, hogy nem 30 lóerőnek, de hiszem hogy 35 lóerőnek is megfelel, a mi abból következtetek, hogy két gyapjúfűtőt akasztottam utána és amugy is csak játszódva hajtja a három 42 collos köveket. Ezért nem mulasztom el, hogy a nagybecsűlendő gyárnak a legőszintébb megnyilvánításomnak a motor valódi jóságáért ezen soraim által ne nyilvánítsam, a miért fogadják legnagyobb elismerésemet, ezek után maradtam — teljes tisztelettel

laboratóriumi díj 10 korona. A jelentkezők élelmezésükről saját maguk tartoznak gondoskodni. Előjegyzéseket 1909 év január 20 ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága, a hol egyuttal bővebb felvilágosítást is lehet nyerni.

— Szőősgazdák küldöttsége a miniszterelnöknél. A folyó hó 21-én délelőtt a boritaladó törése ügyében rendezett országos tiltakozó gyűlés azon határozatát, hogy a szőlőtermelők, borkereskedők és vendéglősök kívánságait kifejező emlékiratot küldöttségileg adja át a pénzügyminiszternek, a deputáció még aznap délután 4 órakor hajtotta végre. A küldöttségben, melyet gróf Zselénski Róbert, a M. Sz. O. E. elnöke vezetett, ezernél több megbízottja a különféle gazdasági egyesületeknek és borteremő községeknek részt vett. Dr. Wekerle Sándor pénzügyminiszter dr. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter kíséretében jelent meg.

A küldöttség nevében gróf Zselénski Róbert ecsetelte a szőlőbirtokosság kétségbejítő helyzetét és kérte, hogy a miniszter sürgősen terjesszen be a boritaladó töréséről szóló törvényjavaslatot és semmiesetre se ruházza át a városokra a fogyasztási adó szedési jogát.

Wekerle Sándor válaszában kijelentette, hogy teljesen átérzi a szőlőbirtokosság helyzetének súlyos voltát s ezért minisztertársával együtt azon lesz, miszerint az értékesítési viszonyok javítása által a jelen bajokon könnyíttessék. A szőlősgazdák országos egyesülete által öt év előtt beadott memorandum alapján, a kérdés megoldása érdekében szakértekezletet óhajt egybehívni. Végül Bernáth Béla orsz. képviselő közönte meg a miniszterelnöknek a küldöttség fogadását.

— Állatdíjazások Csikban. Csikvármegye Gazdasági Egyesülete a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur támogatásával folyó 1908. évi november hó 16-án Kászonaifizen, november hó 17-én Csikkozmaison, november hó 18-án Madarason, november hó 19-én Gyergyóalfaluban, november hó 21-én Gy. Tölgyesen, állatdíjazásokat tart.

— Magyarország állatkülkereskedelmi forgalma. 1908 január—augusztus hónapjaiban Magyarországból 121,382 vágóökröt, 7005 igásökröt, 1296 bivalyökröt, 358 tenyészbikát, 17 899 vágóbikát, 136 bivalybikát, 7503 tenyész és fejőstehenet, 16,706 vágótehenet, 1540 bivalytehenet, 7651 tinót, 4942 üszőt és 19,473 borjut vittek ki. Kivittek továbbá 31 tenyészjuhót, 96,112 egyéb juhót, 548 kecskét, 8560 bányt. 64 malacot, 30 tenyészsertést, 57 935 sovány sertést, 2553 félig hizott sertést végül 4714 vágásra szánt lovat. Ezzel szemben 1907. január augusztus hónapjaiban kivitelünk a következő volt: Vágó ökör 112,700, igásökör 7381, bivalyökök 1083, tenyészbika 239, vágóbika 15,197, bivalybika 203, tenyész és fejős tehén 7668, vágótehén 14,819, bivalytehén 1531, tinó 2579, üsző 2797, borju 11,494. tenyészjuh 10, egyéb juh 58,812, kecske 821, bány, gödölye 4592, malac 46, tenyészsertés 3, sovány sertés 44 061. félig hizott sertés 508, hizott sertés 175,612. A szarvasmarhákivitelnél 28,220 drbnyi, a sertés kivitelnél 65,425 drbnyi emelkedés mutatkozik. Szarvasmarha-behozatalunk 1908. január—augusztus hónapjaiban 3968 drb. volt, szemben az 1907. ugyanezen időszakában behozott 15,550 drbval. Sertésbehozatalunk 7711drbról 2711 drbra csökkent.

— Takarmányszükség Gsikvármegyében. A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya Bálint Lajos alelnök vezetése alatt október 21-én ülést tartott, melyen főképp a vármegyében uralkodó takarmányhiány kérdése került tárgyalás alá, mely iránt az idei június hó 10-én tartott közgyűlésből felirat küldetett volt földmivelésügyi miniszterhez. A miniszter utasításából Lilki Károly állattenyésztési felügyelő ezelőtt napokkal megbeszélést folytatott a vármegye alispánjával és az egyesület elnökségével, melynek eredményeképpen községről községre össze-

írtattak a takarmányra szoruló kisgazdák. Ezen összeírások szerint a vármegyéből 1559 kisgazda 9917 mm. széna, — 5494 mm. szalma, —2194 mm. korpa, — 414 mm. törkbuza és 71 mm. lóher szükségletet jelentett be. Ugyanezen összeírások alkalmával 42 kisgazda 58 drb. szecskaavágó és 6 drb. répavágógép megvételére jelentkezett.

— A székelyföldi gyümölcs értékesítése érdekében. Tudvalevő, hogy a két Küküllő, Nyárad és a Marosmellék milyen híres ízű gyümölcseről. Az előző esztendőben a külföldi kereskedők is versengtek, hogy az odavaló gyümölcsstermést lefoglalják maguknak még éretlen állapotában. Ez években azonban a termés külföldön is bő volt, minek következtében a biztosra várt külföldi kereskedők elmaradtak. A tájékozatlan székelység, mint nekünk a Székelyföldről jelentik, most nem tudja, mitévő legyen. A helyi kufárok oly csekély pénzt ígérenk, a mennyiért nem érdemes eladni a termést. Jó lenne, ha a székely akció ide is kiterjesztené figyelmét, és segiténé a székely gyümölcsstermelést az értékesítésben és az ipari földelgozásban.

— Bosznia külkereskedelme. „Bosznia és Hercegovina. 1907. évi külkereskedelmi áruforgalmának főeredményei“ cím alatt a szerajevói országos kormány részéről kiadott közlemény, hasonlóan az előző évek ilyartalmu kiadványaihoz, mindenek előtt a vonatkozó statisztikai anyag összegyűjtésének és feldolgozásának módját ismerteti, a mely tekintetben, a korábbi gyakorlattal szemben, lényeges változás nem történt. A közlemény jelentősebb statisztikai eredményei közül kiemelendők a következők: Bosznia és Hercegovina 1907. évi külkereskedelmi mérlege 1903 óta ezuttal először passzív volt. A behozatal értéke a múlt évi 109,184,522 koronáról 114,492,195 koronára emelkedett, míg a kivitel értéke ugyancsak a múlt évi 117,714,041 koronáról 112,100,703 koronára szállott alá, habár, másrészt ugyis meghaladta az 1906 előtti évek kivitelének értékét.

— Szesztermelés. A magyar korona országainak területén ez év szeptember havában volt szesztermelésről és szeszforgalomról szóló ideiglenes kimutatás a következő adatokat tünteti fel: A hivatalos megállapítások eredménye szerint termeltek 48,473 hl-t (a múlt év ugyane havában elért eredményhez képest 17,320 hl-rel kevesebbet). Szeszfőzőkből szabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítókból és szeszszabadraktárakból elszállítottak: 1. A fogyasztási adó lefizetése mellett 44,999 (—17,687) hl. kontingenst, 11,159 (—2236) hl. exkontingest, összesen 56,158 (—19,923) hl-t. 2. fogyasztási adóval terhelt: a) vámvonalon át való kivitelre 483 (+229) hl. exkontingenst; b) másnemű adómentes felhasználásra 3442 (+22) hl. kontingenst, 12,016 (+1084) hl. exkontingest, összesen 15,458 (+1106) hl-t.

— Érdekes beszámolás. A XXII. magyar kir. szabadalmazott osztályorsjáték az imént véget ért. A közönség jogosan kíváncsi rá, hogy a főnyeremények kikhez jutottak, Csakhogy nálunk a főnyeremények nyertesei valósággal menekülnek a nyilvánosság elől. A sorsjegyek főelárusítóinak könnyen érthető okokból a legszigorubb diszkréció tesz kötelességévé, s a főelárusítók azt a diszkréció megőrzik. A 600,000 koronás nagy jutalomdíjat, továbbá a 400,000, 200,000, 100,000, 90,000, 80,000 koronás stb. főnyereményeket, szóval a XXII. sorsjáték összes nagy nyerceményeit ismét hazánkba nyerték.

— A londoni kereskedelmi kamara elnöke Nagyváradon. Sir Thomas Barclay, a londoni kereskedelmi kamara elnöke a magyar gazdasági viszonyokat akarja tanulmányozni s e végből Nagyváradot is meglátogatta. A kamarai elnök Kolozsvárról érkezett Nagyváradra s ott tartózkodásának főleg az a célja, hogy az ország vízi erejének célszerű kihasználása s az energia-központok létesítése érdekében nagyszabású akciót indítson.

— A gazdálkodó öröme állataink jól táplált kinézése. Ez könnyen elérhető a Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor rendes adagolása által.

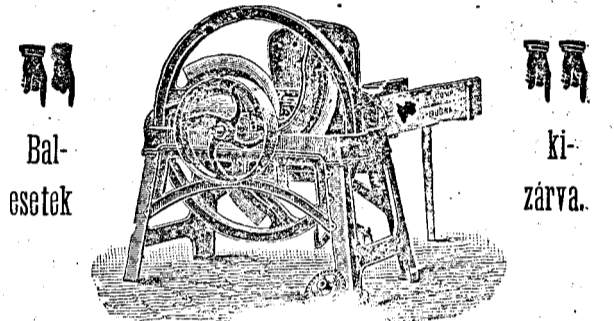
Étvágy hiánynál, a tej feljavításánál, nincsenél jobb szer. Ügyelni kell a védjegyre, és kérjük határozottan a Kwizda-féle korneuburgi marha tápport. Kwizda Ferenc János cs. és k. osztr. magy., román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító. állatgyógyászati präparatumok részére. Bécs mellett levő korneuburgi környógyosztárából. Kwizda Ferenc, János cég Korneuburgban képes árjegyzékét kívánatra bárki-nek ingyen és bérmentve küldi meg.

A LAPPFÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Minden nagyságban.

Szecskaavágók,

Répavágók,

Darálómalmok,

Gőzölőkészülékek.

1801. VI.

Kis és nagybír részére.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona

záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra és nagyobb városok-

ban tekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os

záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdőlyrészt ingatlanok értékeire és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férnal adnak véleményt. 1001

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Huszonharmadik Sorsjáték.

125.000 sorsjegy, 62.500 nyereség.

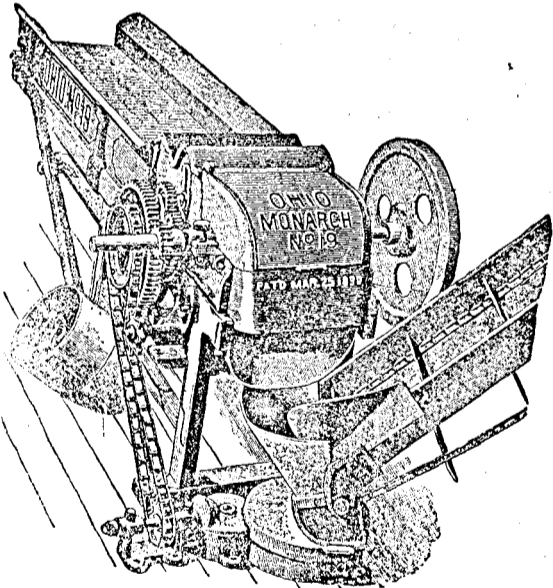
Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1908. nov. 19. és 21.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1908. dec. 15., 16. és 17.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1909. jan. 12., 13. és 14.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1909. március 24-től április 21-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyereség szerencsés esetben 1.000,000 Egy millió korona.	
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	1 jutal. Kor.	600000
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000	1 nyer.	400000
1 "	15000	1 "	20000	1 "	25000	1 à	200000
1 "	10000	1 "	15000	1 "	20000	1 "	100000
1 "	5000	1 "	10000	1 "	15000	1 à	90000
4 " 2000	8000	4 " 3000	12000	4 " 10000	40000	1 "	80000
6 " 1000	6000	6 " 2000	12000	6 " 3000	18000	1 "	70000
10 " 500	5000	10 " 1000	10000	10 " 2000	20000	1 "	60000
35 " 300	10500	20 " 500	10000	15 " 1000	15000	1 "	50000
115 " 100	11500	130 " 300	39000	135 " 500	67500	1 "	40000
3825 " 40	153000	4825 " 80	386000	5325 " 130	692250	2 "	30000
4000 nyer.	Korona 304000	5000 nyer.	Korona 609000	5500 nyer.	Korona 1022750	2 "	25000
Negyedik osztály. Betét 40 korona. Huzás: 1909. február 9., 10. és 11.				Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1909. március 2., 3. és 4.			
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	A legnagyobb nyereség szerencsés esetben	
1 à	90000	1 à	100000	1 à	100000	1.000,000 Egy millió korona.	
1 "	40000	1 "	40000	1 "	40000	1 jutal. Kor.	
1 "	25000	1 "	25000	1 "	25000	1 nyer.	
1 "	20000	1 "	20000	1 "	20000	1 à	
1 "	15000	1 "	15000	1 "	15000	1 "	
4 " 10000	40000	4 " 10000	40000	4 " 10000	40000	1 à	
6 " 3000	18000	6 " 3000	18000	6 " 3000	18000	1 "	
10 " 2000	20000	10 " 2000	20000	10 " 2000	20000	1 "	
15 " 1000	15000	15 " 1000	15000	15 " 1000	15000	1 "	
135 " 500	67500	135 " 500	67500	135 " 500	67500	1 "	
5325 " 170	905250	4825 " 200	965000	5325 " 130	692250	1 "	
5500 nyereség	Korona 1.255,750	5000 nyereség	Korona 1.325,500	5500 nyer.	Korona 1022750	1 "	

Az I. osztály huzása 1908. november hó 19. és 21-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. — Sorsjegyek a Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1908. évi október hó 25-én.

(2214.)

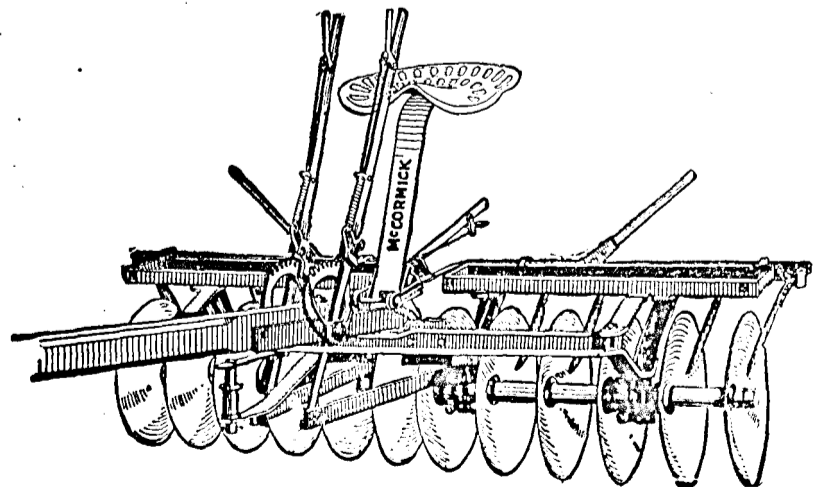
Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lukács. Hazay.

„OHIO” EREDETI AMERIKAI

TENGERISZÁR-TÉPŐ,

zöldtakarmányaprító- és szalmaszecezkázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

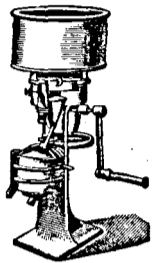
J. E. KNECHT, igazgató.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS. VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMŰGYÁR Budapest, V., Csáklya-utca 3.

**SPECIAL-
GÉPGYÁR:** szeszgyárak és szeszfinomítók
élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is. Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. — Nagy állami érem. — Legnagyobb kitüntetés. (2149.)

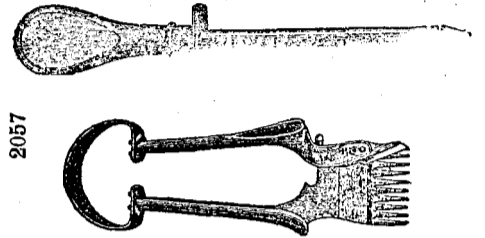

EREDETI „MÉLOTTE“ TEJFÖLÖZŐGÉPEK,

valamint az összes tejgazdasági, állattenyésztési gazdasági cikkek
állandóan nagy választékban raktáron:

GEITTNER és RAUSCH Budapest, V. Andrassy-út 8.

➔ Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. ➔

Eladó ó-borok, lovak és szarvasmarhák

özv. Báró Bornemisza Andrásné
sz. Gróf Teleki Polixéna komlód-
oroszfái gazdaságában:

Négy drb. (egy négyes fogat) sárga, herélt, 4 és 5 éves, 152 cm. magas, jó menő, hibátlan arabs és gidrán faj kocsiló.

Hat drb. 3 setét pej, 3 piros pej 4 éves, 152—154 cm. magas hámos és hátsó kanca.

Nyolc-tíz drb. 6—7—8 éves, 156—158 cm. magas anyakanca felfedeztetve állami arabs és angolvér ménekekkel.

Mind eredeti arabs és részben gyergyóbékási fajlovak, tiszta eredeti erdélyi fajkancáktól.

Két drb. kis 130 cm. magas setétpej hegyi poni mokány kanca, 3 éves.

Hat-nyolc drb. borjúzó és kisborjas bival, s tizenhat-husz drb. fiatal üsző és bika bival.

Tíz-tizenkét drb. számeletti korosb fehér erdélyi tehén. Negyven-ötven drb. 4—5 éves fehér erdélyi jármos ökör.

Százötven hectoliter 5—7 éves és idősb specialis **óborok**, kisebb mennyiségben is szállítatnak megrendelés szerint.

Venni szándékozóknak bővebb felvilágosítással szolgál és esetleg kívánatra állomáshoz kocsit küld:

Engi Elek tisztartó

Komlód,

2183

u. p. Nagynyulas, Kolozsmegye (Erdély).

Vasuti állomás: Szt.-Mihálytelke.

A mezőgazda tizparan- csolatját

minden kereske-
desben ingyen
kaphatni vagy
póstán díjtalanul
és bérmentbe be-
szerezhető:

Ubold v. Trnkóczy
gyógyszerész, Laibach,
Krain, Ausztria.

2074

„ADRIAI“ BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő.

2091

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúók.

1475

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-
sával . . . . . 1,970.940.— K.
Tartalékok . . . . . 764.760.16 „

Összesen: 2,735.104.16 „

1901. évi fölösleg	90.340.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72.438.93 „
1905. „ „	61.730.60 „
1906. „ „	39.248.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-o díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1018

az igazgatóság.

BENZINMOTOROK, GOZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, LOSONCZI VETŐGÉPEK, RESICZAI ACÉLEKÉK, KALMÁR-FÉLE ROSTÁK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK

ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

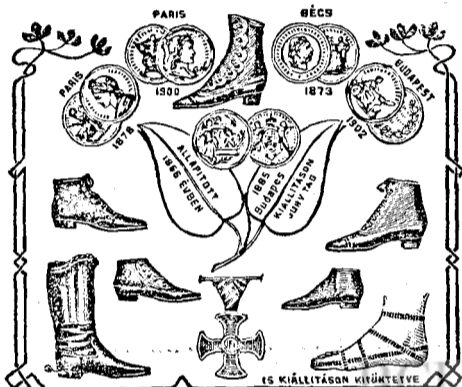
V., VÁCI-KÖRUT 32.

1458

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentenyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

2200

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 69.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-és építőgépek, löher-és építő, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, szorítógépek, Planet, kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricaszorító, morzsolók, daráló, 6r lóimalok, egyszemes acél-akák, 2- és 3-v asu okék és minden egyéb gazdasági gépek.

ELADÓ

Sperker Ferencznel,

Szentde meteren, u. p. Nagy-Kend,

2 drb. választott

muraközi mén-csikó, egy 2 éves bival-bika és nemes fajta alma.

2205

Modern baromfitenyészet

létesítésére, — mely a piacra alkalmas szárnyasoknak nagybani előállításával — vagy akár fajbaromfiak tenyésztésével foglalkozna; — ajánlkozik 10 éves gyakorlattal bíró szakképzett fiatalember. Meglehető telep vezetésére is vállalkozik.

Cime a kiadóban.

2209

Lóherefejtőgép

Róbey gyártmányu, teljesen üzemképes, gyárilag javított állapotban jutányos árban eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál

Wessel Leo Kolozsvár,

New-York szálloda.

2211

Keresek

Erdélyben birtokot megvételre vagy haszonbérletre 200-2000 kat. holdig. Részletes felvilágosítást a kiadó hivatalba kérek.

2212

Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

1 liter ára 2 korona 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van. Nagyobb munkánál elő- és utóerősítő, erőltetőként, inak merevségénél stb. Az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. — Kwizda-féle Restitutions-Fluid szőveljegy, címke és göngyölés törv. védve.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle szabadalmazott Lábszár-védő

2161. I.

gummból szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készítenek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedeleim szerint:

1. sz.	20-22 cm.	3. sz.	24-27 cm.
2. sz.	22-24 cm.	4. sz.	27-30 cm.

Ára darabonként

1. sz.	Kor. 5.50	3. sz.	Kor. 6.40
2. sz.	Kor. 5.90	4. sz.	Kor. 7.30

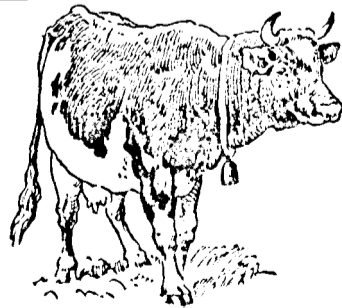
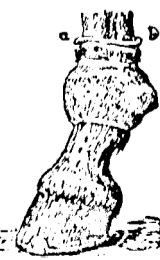
fekete, barna és fehér

1. sz.	Kor. 5.90	3. sz.	Kor. 6.80
2. sz.	Kor. 6.40	4. sz.	Kor. 7.70

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

es. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legjobb istállóban használatban állományosság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőjében a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, konvertálok más intézeti terheket és egyúttal rendbeszedem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házasági óvadékképes 50 év alatti kisorsolásra rendszeresített

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit“.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizetnek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garnitúrájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szereshetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Egy valódi angolországból hozatott két és fél éves

yorksirei kan eladó.

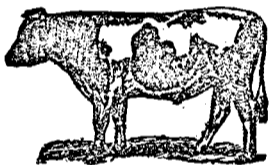
Értekezhetni a homoródszentpáli tejszövetkezetnél. (Udvarhely m.) 2210.

Eladó

Klein Jakabnál

Szinye, u. p. Alparét (Dés mellett)
15 drb. borjas és erősen vemhes

simmenthali
fiatal egészséges **tehen.**

● Átlagár ●
400 korona.

2213

Gazdatiszti állást keres

Inter tentációs (premondás) javadalmazással a z o n n a l i belépésre, földmives iskolát kitűnően végzett, több évi gyakorlatu, románul is beszélő garçon keresztny.

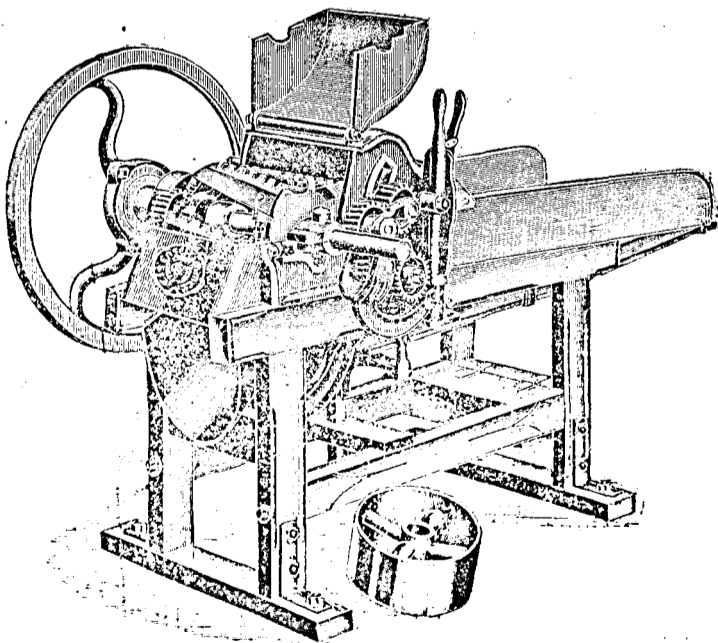
Szives ajánlatokat fizetés megjelölésével poste-restante

„józanéletű“ jelígre kérek

Bethlen,

Szolnok-Dobokamegye.

Amerikai rendszerű Schredderek

Kukoricaszártépőgépek,

Rézi és erőhajtásu szecskavágók,

Répvágók és répapuzók,

Kukoricamorzsolók és daráló-malmok,

Járgányok és közlőművek,

Takarmány-füllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, első rendű kivitelben, utólérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégnél

Budapest, VI.

Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

1910